

Leve politiek

Kristof Calvo, *Leve politiek*, Borgerhoff & Lamberigts, 2018, 184 pp.

Kristof Calvo is een politiek beest. Hij ademt als het ware politiek en maakt er zijn persoonlijke missie van om die dichterbij de mensen te brengen. Het mag dan ook niet verwonderen dat Calvo twee jaar na zijn eerste boek *F*ck de zijlijn* al met een opvolger voor de dag komt. Het is voor elke auteur een ongemakkelijke uitdaging om een vervolg te schrijven op een succesvol debuut. Gelukkig maakt Kristof Calvo met *Leve politiek. Tijd voor progressieve onbescheidenheid* de verwachtingen meer dan waar. De strijd tegen het populisme is het centrale thema van het boek. Calvo is ervan overtuigd dat progressieven die strijd kunnen winnen door op vier ambities in te zetten: ongelijkheid bekampen, het samenleven versterken, politieke vernieuwing realiseren en progressieve ambitie uitstralen.

Net zoals in *F*ck de zijlijn* loopt het possibilisme als een rode draad door het boek. Maar dit keer is het diepgaander uitgewerkt, waardoor het als concept een stuk interessanter, rijker en inspirerender wordt. Calvo stelt nadrukkelijk dat hij een ideeënleider wil zijn. En dat is hem gelukt. Vanuit een heldere linkse analyse schuift Calvo een aantal prikkelende toekomstbeelden naar voren. Het zijn vergezichten die als kompas dienen voor ons dagelijks politiek handelen. Als possibilist is hij er rotsvast van overtuigd dat de grote maatschappelijke uitdagingen stap voor stap kunnen opgelost worden.

Ongelijkheid bekampen

Voor Kristof Calvo is de groeiende ongelijkheid samen met de klimaatverandering de grootste politieke uitdaging van deze tijd. Het ligt dan ook voor de hand dat het boek daarmee start. *'Niet de islam,*

maar het doorgeslagen marktfundamentalisme, het marktisme, is wat onze samenleving ontwricht. Niet zozeer de Moslimbroederschap, maar Lehman Brothers hebben mensen in de armen gejaagd van populist en nationalist.' De bankencrisis en hoe daarmee is omgegaan vormt voor hem een belangrijk kantelpunt. Het zette niet alleen een enorme druk op de publieke financiën, maar betekende ook het definitieve failliet van de *American Dream*. In de nasleep van de financiële crisis werd het duidelijk dat een select groepje witteboordcriminelen zich op geen enkele manier hoeft te verantwoorden voor de enorme ravages die ze met hun roekeloos gedrag hebben aangericht en waar de voltallige bevolking voor opdraait.

Een van de voorstellen van Calvo om de ongelijkheid aan te pakken is het basisinkomen. Hij stelt onomwonden: *'Met het basisinkomen hebben de progressieven goud in hun handen. Het kan het vlaggenschip zijn van ons streven naar meer vrijheid en gelijkheid, de bestaansreden van de progressieve politiek.'* Het basisinkomen houdt volgens hem de noodzakelijke, georganiseerde en anonieme solidariteit in stand, maar draait het gekende adagium om: *'controle is goed, vertrouwen is beter.'* Terecht stelt hij dat het basisinkomen een einde kan maken aan het vaak vernederende wantrouwen waar onze sociale zekerheid vandaag op gebaseerd is. Met een basisinkomen kunnen armen meer doen dan louter overleven, maar hun talenten echt ontplooiën. In het verlengde daarvan pleit Calvo voor een startvermogen (gefinancierd via een erfbelasting) voor iedereen die achttien jaar wordt. Om het basisinkomen te financieren legt Calvo een oud strijdpunt op tafel: elke euro moet gelijk belast worden, ongeacht of die uit vermogen of arbeid komt.

Een hernieuwde identiteitspolitiek

Het cultureel ongenoegen waarop rechts teert, is voor Calvo veeleer een symptoom dan een oorzaak. Een vernieuwende linkse sociaal-economische politiek gaat voor hem samen met een progressieve culturele agenda waarin de mensenrechten centraal staan. Progressieven moeten de oorspronkelijke identiteitspolitiek uit de jaren '70 van onder het stof halen. Daarmee werden op een zeer succesvolle manier ogenschijnlijke verschillen overstegen en uitgevlakt (vrouwenrechten, holebirechten, ...). Identiteitspolitiek diende toen niet om verschillen te bestendigen, er mensen in op te sluiten en hen op die manier uit te sluiten zoals populisten het vandaag willen doen.

Calvo stelt dat links het belang van *belonging* heeft onderschat. Gemeenschapsvorming werd te lang en te vaak overgelaten aan conservatieven, nationalisten en populistten. Persoonlijk frons ik door de band mijn wenkbrauwen als ik dergelijke uitspraken uit de mond van een progressief iemand hoor. We moeten de agenda van de nationalistten toch niet overnemen? Maar in de invulling die Calvo er in zijn boek aan geeft, kan ik me wel vinden. Hij verheerlijkt de natiestaat niet, maar houdt een pleidooi voor de open en sociaal-innovatieve manier waarop stedelijke identiteiten vandaag vorm krijgen. Die open stedelijkheid is een magneet voor talent en creativiteit. Kristof Calvo pleit ervoor om onze grondwet te actualiseren door via een intens participatief traject de inleiding en het eerste artikel te herschrijven. Daarin moet dan het gemeenschappelijk minimum dat we met elkaar delen staan. Ik zie het de huidige federale regering nog niet snel doen, maar dergelijke initiatieven kunnen inderdaad een positieve dynamiek op gang brengen. Dat hebben buitenlandse voorbeelden bewezen.

Als je vandaag Tom Van Grieken (Vlaams Belang) en in zijn verlengde Bart De Wever (N-VA) bezig hoort, lijkt het alsof er maar twee mogelijkheden zijn: *soumission* en overspoeling of alles bij het oude laten. Tussen die twee extremen zit er een zee van ruimte die progressieven kunnen benutten. Een interculturele aanpassing kan ook gewoon redelijk zijn, in plaats van een overgave of een bedreiging. Het samenleven is geen *zero sum game*.

Politieke vernieuwing

In het derde luik wordt er dieper ingegaan op de politieke vernieuwing. Voor Calvo zijn er gewoon te veel beroeps politici en te veel structuren, die het draagvlak voor de politiek ondermijnen. Ons land snakt naar een nieuw model, want vandaag wordt er vooral naast elkaar gewerkt. Kristof Calvo pleit voor een modern ontmoetingsfederalisme, waarbij confederale elementen nuttig ingezet worden. Er zou maar één Kamer met een tweehonderdtal parlementairen overblijven, waarin ook regionale kamers fungeren. Ook een aantal andere hervormingen liggen op tafel: de invoering van een federale kieskring, het schrappen van de lijststem, de mogelijkheid om op meerdere lijsten te stemmen, de afschaffing van de Senaat, de verplichte fusie van gemeenten met minder dan dertigduizend inwoners, de invoering van de stemplicht vanaf zestien, ...

Daarnaast wil Calvo *'onze samenleving radicaal democratiseren om burgers opnieuw in de driver's seat te brengen'*. Dit wil hij niet alleen realiseren door meer ruimte te maken voor burgerinitiatieven, maar ook door van de verkiezingen mega-referenda te maken. Dit moet een pak democratische informatie opleveren die meteen na de verkiezingen ingezet kan worden. In Gent zal er bij de komende gemeenteraadsverkiezingen – in afwachting van stemrecht voor zestien-plus – een experiment in die

zin opgezet worden. Jongeren tussen zestien en achttien jaar zullen over een reeks inhoudelijke thema's hun mening kunnen geven. Een intensieve samenwerking met scholen en het jeugdwerk zorgt ervoor dat het een diepgaande democratische reflectie wordt.

Progressieve onbescheidenheid

In het slothoofdstuk pleit Kristof Calvo voor progressieve onbescheidenheid. Niet alleen op basis van de talloze progressieve realisaties uit het verleden, maar ook door uit te blinken in ambitie en creativiteit voor de toekomst. Hij beseft dat dit niet de gemakkelijkste weg is. *'Die strijd moet er zijn en mag worden getoond, anders lijken er geen alternatieven te bestaan.'* Het is meteen ook een sterk pleidooi tegen participatie, technocratie en de consensus van de derde weg. *'Want wanneer het meningsverschil wegvalt of niet meer wordt getoond, krijgt het ongenoegen geen stem meer.'*

Met *Leve politiek* heeft Kristof Calvo met zijn gekende branie een sterk en inspirerend boek geschreven. Hij slaagt er overtuigend in om strijdbare hoop op te wekken. En het is die strijdbare hoop die we nodig hebben om het debat van de populistten te winnen. Een aanrader dus!

Dany Neudt